

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 1 (45)

Вінниця, 2024

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу

РІШЕННЯ

Національної ради України
з питань телебачення та радіомовлення
щодо реєстрації суб'єкта друкованих медіа
№ 967 від 28 вересня 2023 року
Журнал

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, англійська

Тематичні напрями Вісника:

- ❖ Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- ❖ Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- ❖ Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- ❖ Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- ❖ Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- ❖ Дисемінація передового педагогічного досвіду
- ❖ Challenges in Education
- ❖ Відомі імена року
- ❖ Проби пера
- ❖ Конкурси
- ❖ Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Протокол № 7 від 14 лютого 2024 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.; **відповідальний редактор:** методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Мисліцька Н.А., д.філ.н. Войцехівська Н.К., к.філ.н., доц. Січкар С.А. (Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В.

Відповідальність за зміст статей несуть автори

Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 1(45) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2024. 168с.

ЗМІСТ

СЛОВО РЕДАКТОРА

БУГА ОКСАНА, Інвестиційна привабливість регіонів як основа сталого розвитку країни.....	6
<u>АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МОДЕЛЮВАННЯ У ПРАКТИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЯК ЗАСОБУ ПРОФЕСІЙНО-ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ МАЙБУТНЬОГО</u>	

ФАХІВЦЯ

СВЕРЛОВИЧ ВАЛЕНТИНА, НАДКЕРНИЧНА ЛЮБОВ Сучасна модель практичної підготовки майбутніх педагогів у коледжі.	10
БУЛЕЙКО ОЛЬГА, КАРЛОВА ОЛЕНА, Підготовка практикоорієнтованого фахового молодшого бакалавра в ВСП Вінницькому фаховому коледжі будівництва, архітектури та дизайну КНУБА.	14
МАЙДАНИК ОЛЕНА, МАРІЯ СЕНИШИНА, Підготовка майбутнього вчителя початкової школи до громадянського виховання молодших школярів.	18
МІЛЩУК СВІТЛАНА, Використання технології вебквестів під час організації літньої педагогічної практики здобувачів освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта (з досвіду роботи)..	22
ЯКОВЛІВА ОЛЕНА, Процес спілкування як умова розвитку комунікативних умінь майбутніх учителів.....	27
ГУМЕНЮК ОКСАНА, Компетентнісна освіта - як основа професійно-особистісного розвитку майбутнього фахівця (з досвіду роботи)	29
ХАНІКОВА ІРИНА, СТЕЦЮК ІРИНА, Співпраця закладів педагогічної освіти з громадськими організаціями як засіб організації педагогічної практики роботи з дітьми з особливими освітніми потребами	31
ГАЛАН ОЛЬГА, ФАЛОВСЬКА ІРИНА, Дизайн-мислення в освітній діяльності.....	33
ДЕМКОВА ВІТА, Моделювання фізичних процесів у дослідницькій діяльності студентів.....	35
ЖУПАНОВА НАТАЛІЯ, Застосування моделювання на урок зарубіжної літератури.....	38
КОВАЛЬЧУК ІРИНА, ЧЕМЕРИС ІРИНА, Формування лідерських якостей у майбутніх фахівців як ключ до успіху в сучасному світі.	40
КОРНЕЛЮК ВІКТОР, Моделювання оцінювання взаємодії в освітньому процесі.	43
СОРОЧАН МАРИНА, Використання моделювання у процесі практичної підготовки як засобу професійно-особистісного розвитку здобувачів освіти в реаліях сьогодення.	45
ТЕРЕПА АЛЛА, Математичне моделювання як прийом формування математичної компетентності в майбутніх учителів початкової школи в педагогічних коледжах.	49
ВОЙТЕНКО ГАЛИНА, КУЗЕМА ГАННА, Вплив освітньої інноватики на креативний розвиток професійних здібностей майбутніх вчителів.	54
КРАМСЬКА ЗОЯ, КРУГЛИК МАРИНА, Проектування освітнього простору закладу дошкільної освіти як умова розвитку дитини.	57
ПАЩЕНКО МАЯ, КОВАЛЕНКО КАТЕРИНА, Реалізація моделі освітнього простору шляхом впровадження у практику технології педагогічного проектування у закладах дошкільної освіти...	59
СИНЕГУБ ЯРОСЛАВА, ГОРДІЙЧУК МАР'ЯНА, Моделювання освітнього середовища закладів вищої освіти.	61
ДЕНИСЮК ТЕТЯНА, ГОРОБЧУК КАТЕРИНА, Екологічний підхід до проблеми створення моделі освітньої системи в Україні.	63
ТРОЯН НАТАЛІЯ, ДІДЕНКО АНАСТАСІЯ, Дистанційне проведення педагогічної практики: важливі акценти впровадження (з досвіду роботи).....	65

МУЗИЧНИЙ СВІТ У НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

АГЕЙКІНА-СТАРЧЕНКО ТЕТЯНА, ЛЮБЧИК КАТЕРИНА, Світова прем'єра хорового циклу «Псалми Давидові» Р. Толмачова за поезією Т.Г. Шевченка.	67
СТЕПОВА АЛЛА, Музично-педагогічна діяльність українських композиторів XIX - початку XX століть.....	70
КАСЬКО ТЕТЯНА, СТОРОЖУК НАТАЛІЯ, Специфіка викладання хорового диригування в умовах дистанційного навчання для майбутніх вчителів музичного мистецтва.	75

ІСКРА СВІТЛАНА, ГАВРІЛОВА СОФІЯ , Організація роботи з вокальним ансамблем: теоретичні та практичні аспекти.	78
МАЗУР АЛЬБІНА , Формування музично-естетичного смаку студентів на занятті з постановки голосу.	81
ІСКРА СВІТЛАНА, КИРИЛЮК ДМИТРО , Вокально-хорове виховання як основа формування співацьких навичок школярів.	84
ЧОРНА НАТАЛЯ, ХОЛОДЮК МАРІЯ , Театралізована діяльність на уроках музичного мистецтва в ЗЗСО: види та форми.	88
БОГОЦЬКА ВАЛЕНТИНА, СЕГЕДА МИКОЛА , Використання мультимедійних технологій на уроках музичного мистецтва в закладах загальної середньої освіти.	93
ТОМЧУК АННА, МЕЛЬНИК ГАЛИНА , Використання мультимедійних технологій у навчальному процесі на уроках музичного мистецтва.	97

ЛІТЕРАТУРНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ: РОЗРОБЛЕННЯ, ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ

МЕТОДИК ТА ПРАКТИК НАВЧАННЯ

СКРИПНИК НАДІЯ, ЛЕБЕДЬ ЮЛІЯ, ТКАЧУК АНАСТАСІЯ , Формування риторичної компетентності здобувачів освіти у процесі навчання.	101
МІНОВА ЄЛИЗАВЕТА, ГОЛОВАНЮК ВАЛЕНТИНА , Біблійні алюзії в контексті літератури постмодернізму (на прикладі роману «Історія світу в 10,5 розділах» Джуліана Барнса).	107
ІСКРА СВІТЛАНА, СТАВНІЙЧУК МАЙЯ , Український пісенний фольклор як складова репертуару дитячих вокальних ансамблів.	113
ВАЦАК КРІСТІНА , Концепти дитинства у творчості М. Вінграновського.	117
ЦІСАР ІРИНА, КСЕНЧИНА ОЛЕСЯ , Використання українського фольклору в мовленнєвому розвитку старших дошкільників.	120
БЕРЕЖАНСЬКА ОЛЬГА , Впровадження STEM-освіти на заняттях з української мови та літератури.	123
ЯКОВЕНКО ТЕТЯНА, ВОНСОВИЧ ОЛЕНА , Неокласичні традиції у творчості Максима Рильського.	126

НОТАТКИ СУЧАСНОЇ ПСИХОЛОГІЇ, ПЕДАГОГІКИ ТА МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ

ПЕТРЮК ВАЛЕНТИНА , Використання в організації роботи творів В.О.Сухомлинського як засобу морального виховання дітей дошкільного віку.	129
ОМЕЛЯНЧИК ТЕТЯНА, БАКУНЧИК ЯНА , Основні аспекти формування грамотності та розвитку мовлення здобувачів початкової освіти у процесі вивчення української мови.	132
ОМЕЛЯНЧИК ТЕТЯНА, ПАРУБОЧА МАРІЯ , Фундаментальність проблеми формування орфографічних умінь здобувачів початкової освіти у сучасному освітньому просторі.	137
ОМЕЛЯНЧИК ТЕТЯНА, МАРУЩАК ВІКТОРІЯ , Втілення інноваційних технологій на уроках в початковій школі як запорука ефективної спільної навчальної діяльності педагога та здобувачів початкової освіти.	140
ОСАДЧА ЛЮДМИЛА , Рівень хореографічної підготовленості старшокласниць на уроках фізичної культури за варіативним модулем «Хореографія».	146
ЦІСАР ІРИНА, БЛУДЧА АНАСТАСІЯ , Роль пісочної терапії у формуванні зв'язного мовлення дошкільнят.	148
ІННА БАРЩЕВСЬКА , Особливості діагностики та педагогічного супроводу дітей із синдромом Аспергера та СДУГ.	151
ВАКОЛЮК ТЕТЯНА, ЯКОВЛІВА ОЛЕНА , Проблема булінгу у шкільному середовищі.	155
ТАРАШЕВСЬКА ОЛЬГА, ЦІСАР ІРИНА , Інноваційні технології в роботі з дітьми ООП.	157
ЯКОВЕЦЬ НАТАЛІЯ , Літературний проект як ефективний формат освітньої діяльності в ЗДО, засіб розвитку національно-патріотичних почуттів дошкільників та формування інтересу до сучасної книги (зі збірника проектів за творами сучасних українських авторів).	160

ВІДОМІ ІМЕНА

КІСЕЛЬОВ ДМИТРО , Бертольт Брехт: теорія «Епічного театру». Зміст явищ.	162
ЛИСИЙ АНАТОЛІЙ , Наш останній король – Stanislaw August Poniatowski.	165

СЛОВО РЕДАКТОРА

Два роки Україна бореться проти агресії росії, два роки як життя народу поділилося на: до і після. Змінилося все: побут, цінності і навіть окремі професії. Єдине залишається непохитним – любов до Батьківщини та бажання бути вільними!

Попри важкі, нестабільні часи українська молодь вірить у власні сили та прагне справедливості. Велика кількість здобувачів освіти всієї України подалися до лав ЗСУ та борються за незалежність й суверенітет держави. І це свідомий вибір. Вибір, який заслуговує на повагу та за який не соромно!

Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж теж має своїх героїв. Це «вчорашні» студенти, які без вагань стали на наш захист. Ми стараємося підтримати та допомогти тим, які невтомно виборює кожен клаптик рідної землі.

З перших днів повномасштабного вторгнення студенти та працівники коледжу активно долучилися до волонтерської діяльності. Виготовлення окопних свічок та оберегів для захисників, пошиття балаклав, плетіння маскувальних сіток, донорство, приготування та доставка їжі, допомога біженцям, формування індивідуальних аптечок, участь у благодійних концертах та футбольних матчах – усе це види волонтерської допомоги, яку надавали та продовжують надавати наші студенти й працівники. Ми проводимо благодійні ярмарки, беремо участь у всеукраїнських акціях на підтримку ЗСУ і

військовослужбовців, які проходять лікування та курси реабілітації.

За ініціативи наших викладачів зібрані кошти та придбані автівки для підрозділів, в яких служать наші випускники, і на даний час перебувають на передовій.

Дуже боляче згадувати про втрати. Ми із сумом вшановуємо пам'ять тих, хто нажаль, віддав своє життя за майбутнє. Задля виховання патріотизму молодого покоління, з метою загострення уваги до сучасних проблем і цінностей у коледжі щоранку звучить хвилина мовчання в пам'ять загиблим воїнам та всім жертвам цієї кровавої війни, проводяться виховні заходи та години спілкування.

Ми відкрили Стіну пам'яті загиблих студентів і випускників коледжу аби ніхто і ніколи не викреслив із своєї пам'яті воїнів, які захищали нас, нашу землю, нашу країну від ворога.

Ми також беремо участь у благодійних акціях, які допоможуть нашим студентам обрати для себе правильну позицію та зрозуміти головне – Україна наше все!

І після темряви обов'язково прийде світло, й добро переможе зло. Ми свято віримо у Збройні Сили України і боремося до кінця. Ми продовжуємо писати, творити, досліджувати та навчати.... Правда на нашому боці, тому задля майбутнього покоління ми зобов'язані вистояти, і на своєму освітньому фронті зробити все можливе задля ПЕРЕМОГИ!!!

**СПЕЦИФІКА ВИКЛАДАННЯ ХОРОВОГО ДИРИГУВАННЯ В УМОВАХ
ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО
МИСТЕЦТВА**

УДК 378.018.43:7.071.2

КАСЬКО ТЕТЯНА

магістр педагогічної освіти,

викладач факультету дошкільної освіти та музичного мистецтва

СТОРОЖУК НАТАЛЯ

магістр педагогічної освіти,

викладач факультету дошкільної освіти та музичного мистецтва

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Abstract. *The article deals with the problem of teaching distance learning in choral conducting classes in institutions of higher education.*

Key words: *distance learning, innovative learning technologies, innovative activities, computer technologies, European experience.*

Постановка проблеми. Сучасні перетворення в європейському просторі, що відбуваються в українському суспільстві, спонукають до значних перевтілень в системі вищої освіти. Використання сучасних технологій дистанційного навчання дає можливість забезпечити ефективну диригентську підготовку здобувачів освіти, які не можуть відвідувати заняття в присутності викладача через спричинені умови сьогодення, також дають змогу студентам зберегти час та зусилля, що є особливо важливим для них.

Проблема викладання хорового диригування в умовах дистанційного навчання для майбутніх вчителів музичного мистецтва є актуальною та потребує подальшого дослідження цього питання.

Мета статті. Розглянути та проаналізувати особливості, переваги та недоліки викладання хорового диригування в умовах дистанційного навчання для майбутніх вчителів музичного мистецтва.

Аналіз наукових досліджень. Здійснення історико-ретроспективного аналізу наукових педагогічних джерел дозволив нам констатувати різносторонні досить вагомі аспекти проблеми використання технологій дистанційного навчання у викладанні хорового диригування в закладах вищої освіти, що слугують предметом наукових інтересів та публікацій українських та зарубіжних

учених, зокрема: Г. Ципін аналізував проблематику мистецької освіти, Т. Головачук, І. Адамова вважають, що дистанційна форма навчання дає можливість створення систем масового безперервного самонавчання та загального обміну інформацією. Саме ця система може найбільш коректно реагувати на потреби суспільства щодо підготовки високопрофесійних фахівців [5, с. 48-49].

Дослідники Б. Демида, С. Сагайдак, І. Копил поряд з позитивними сторонами дистанційної освіти вбачають і серйозні проблеми: «Немає прямого очного спілкування між студентами та викладачем. Подання матеріалу позбавляється емоційного зафарбування, важко створити творчу

атмосферу в групі тих, хто навчається» [3, с. 101]. Названі автори торкаються також питання технічного забезпечення онлайн занять: «Користувач повинен бути забезпеченим персональним комп'ютером та доступом в Інтернет» [6].

Васильєва Л. зазначає, що труднощі впровадження дистанційного навчання для мистецьких спеціальностей, зокрема «пов'язані з його значними відмінностями від традиційних методик викладання музичних дисциплін, основою яких є безпосередній контакт викладача і учня» [7, с. 93].

Тамаркіна О. зауважує важливість

самостійної роботи студентів в процесі дистанційної освіти: «Самостійна робота студентів, підходи до якої потребують докорінних змін, є основою вищої освіти, важливою частиною процесу підготовки фахівців. Саме така робота студента є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних завдань» [5, с. 50].

Питання реалізації інноваційних технологій в процесі підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, в тому числі, на заняттях з хорового диригування висвітлювали у своїх дослідженнях І. Коваленко, А. Растрігіна, А. Козир, С. Крамська, С. Світайло, Т. Фурдак, Л. Шумська, Є. Карпенко та інші.

Питання з використання технологій дистанційного навчання на заняттях з хорового диригування є актуальним і своєчасним для ЗВО. Незважаючи на певні дослідження з вищезазначених питань, теоретичної та методичної літератури бракує, а форми, методи та прийоми дистанційного навчання ще потребують подальшого розвитку.

Виклад основного матеріалу. Датою виникнення дистанційного навчання вважають 1840 рік. Сер І. Пітман запропонував навчатися через поштовий зв'язок для студентів-іноземців. З того часу елементи дистанційного навчання почали впроваджуватися в освітній процес, але вони донедавна слугували як доповнення до основного, очного навчання.

Масово поширеним дистанційне навчання в Україні стало в 2019 році в період пандемії COVID-19. Найбільше проблем зазнають мистецькі спеціальності, здобуття яких потребує практичних та індивідуальних занять. Зокрема, це стосується спеціальностей вчителя музичного мистецтва та хормейстера.

Дистанційна освіта – це відкрита система навчання, що передбачає активне спілкування між викладачем і студентом, за допомогою сучасних технологій та мультимедій дає свободу вибору місця, часу та темпу навчання, завдяки Інтернету [1]; це різновид освітньої системи, у якій

переважно використовуються дистанційні технології навчання; одна з форм отримання освіти, за якою опанування тим чи іншим рівнем знань, тією або іншою спеціальністю здійснюється в процесі дистанційного навчання [6].

Близьким до дослідження є визначення поняття «дистанційне навчання» як цілеспрямованого інтерактивного процесу взаємодії викладача та здобувача вищої освіти, що ґрунтується на використанні сучасних інформаційних та телекомунікативних технологій, які дозволяють здійснювати навчання на відстані [2, с. 70].

Основною базою для дистанційного навчання під час вивчення хорового диригування є сучасні інформаційні технології та засоби комунікації - сервіси, програми, додатки, платформи, служби мережі Інтернет (Zoom, Google Meet, Viber, Telegram, тощо).

Google Meet є однією з основних платформ, завдяки якій організовується дистанційне навчання в закладах вищої освіти, надає можливість проводити як індивідуальні, так і групові заняття, конференції, майстер-класи у формі відео-конференцій.

Альтернативними платформами для проведення занять є Zoom. Цей сервіс, також, зручний тим, що дозволяє безкоштовно підключати до 100 пристроїв одночасно.

Також викладачі музичних дисциплін КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж» використовують для забезпечення індивідуальних занять з хорового диригування додатки Viber та Telegram, які дозволяють здійснювати відео- та голосові дзвінки, створювати групи, відеоконференції, відправляти текстові, аудіо- та відеоповідомлення, обмінюватися фотографіями, файлами тощо.

Важливим чинником ефективності дистанційних курсів хорового диригування є наявність потужних гаджетів (для курсу хорового диригування їх знадобиться два - один для відеоконференції зв'язку, а інший

для ввімкнення музичного супроводу, працювати на одному гаджеті технічно неможливо), також для якісних занять хорового диригування неможливе без швидкісного Інтернету.

Під час дистанційних занять викладач не бачить студента у повний зріст і це ускладнює роботу. Сприйняття диригентської позиції залежить від кута, під яким виставлений гаджет відносно до студента, а також не в повному обсязі видно деталі виконання та технічних навичок студента. Всі ці фактори впливають на процес вивчення хорових дисциплін майбутніми вчителями музичного мистецтва. Особливу складність відчують студенти першокурсники під час дистанційного навчання, оскільки потребують безпосереднього контакту з викладачем. Важливим елементом на початковому етапі вивчення хорового диригування є тактильність між викладачем і студентом для усунення недоліків, психологічної підтримки, відпрацювання ауфтактів, показ того чи

іншого складного фрагменту, одночасне диригування з викладачем, який «веде за собою студента».

Висновки. Незважаючи на певні недоліки, дистанційний формат навчання має багато переваг на даному етапі в нашій країні, є можливістю отримання якісної освіти для майбутніх учителів музичного мистецтва. Вважаємо, що для успішного вирішення зазначених проблем необхідно підготувати учасників освітнього процесу, а особливо студентів перших курсів до інноваційних технологій навчання через психологічний супровід, чітко визначити ролі викладачів та студентів у цьому процесі.

Дистанційні технології навчання, можна розглядати як природний етап еволюції традиційної системи освіти, від дошки з крейдою, до електронної дошки й комп'ютерних навчальних систем, від книжкової бібліотеки, до електронної, від звичайної аудиторії до віртуальної [5, с. 83].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Дистанційна освіта в країнах світу: що, де і як? URL: <http://www.chasipodii.net/mp/article/1369>.
2. Жевакіна Н. В. Технологія дистанційного навчання: сутність та особливості. Вісник Луган. держ. пед. ун-ту ім. Тараса Шевченка. № 4. 2003. С. 68-73.
3. Карпенко Є.В., Крамська С. Г. Вивчення хорового диригування в умовах дистанційної освіти. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2021. № 1 (105). С. 402-414.
4. Козир А. В. Педагогічна складова безперервної освіти викладача мистецьких дисциплін. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського. Педагогічні науки, 2017. № 1. С. 80–85.
5. Опанасюк Ю. В., Тамаркіна О. Л. Дистанційне навчання як наслідок еволюції традиційної системи освіти. Вища освіта України. 2016. №1. С.49-53. URL http://nbuv.gov.ua/UJRN/vou_2016_1_10
6. Про затвердження Положення про дистанційне навчання. Наказ МОН України від 25.04.2013 № 466 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text>
7. Ткаченко Л. В, Хмельницька О. С., Васільєва Л. В. Особливості впровадження дистанційного навчання в освітній процес закладу вищої освіти. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2021. № 75. Т. 3. С. 91-96.

*Стаття надійшла до редакції
26 грудня 2023*